

ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ
TENDERS REVIEW AUTHORITY

Λεωφ. Γρίβα Διγενή 81-83, 2ος όροφος, Τ.Θ. 24820, 1304 Λευκωσία
Τηλ.: 22445100, Φαξ: 22445107, Email: tra@aap.gov.cy, Web: www.tra.gov.cy

Προσφυγή Αρ. 29/2023

Μεταξύ:

CONSORTIUM PARTNERS HILL INTERNATIONAL N.V. (HILL) –
HELLENIC GAS TRANSMISSION SYSTEM OPERATOR S.A. (DESFA)

Αιτητών

v.

ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΛΙΜΙΤΕΔ

Αναθέτουσας Αρχής

**Αναθεωρητική Αρχή
Προσφορών:**

Έφη Παπαδοπούλου, Πρόεδρος
Λοΐζος Κάππας, Μέλος
Γιώργος Αναστασίου, Μέλος
Δήμος Θωμά, Μέλος

Αιτητές:

CONSORTIUM PARTNERS HILL INTERNATIONAL N.V. (HILL) –
HELLENIC GAS TRANSMISSION SYSTEM OPERATOR S.A. (DESFA)

Αντιπροσωπεύθηκε από τους:

1. Λοΐζο Παπαχαραλάμπους, Δικηγόρο για Κούσιος Κορφιώτης Παπαχαραλάμπους ΔΕΠΕ
2. Γεωργία Χαραλάμπους, Δικηγόρο για Κούσιος Κορφιώτης Παπαχαραλάμπους ΔΕΠΕ
3. Νίκο Λιάπη, Εκπρόσωπο Αιτήτριας Εταιρείας
4. Σοφία Μπλάθρα, Εκπρόσωπο ΔΕΣΦΑ
5. Αιμιλία Ποΐζη, Νομικό Σύμβουλο Αιτήτριας Εταιρείας

Αναθέτουσα Αρχή:

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΛΙΜΙΤΕΔ

Αντιπροσωπεύθηκε από τους:

1. Νίκη Κλεάνθους, Δικηγόρο για Χρίστος Μ. Τριανταφυλλίδης
2. Ανδρέα Γεωργιάδη, Μηχανικό Έργων
3. Ελένη Τοπούζη, Μηχανικό Έργων

Ημερομηνία έκδοσης Απόφασης: 26 Οκτωβρίου, 2023

Α Π Ο Φ Α Σ Η

Αντικείμενο της παρούσας Προσφυγής είναι η απόφαση της Δημόσιας Επιχείρησης Φυσικού Αερίου Λτδ («η Αναθέτουσα Αρχή») ημερ. 07.07.2023 να κατακυρώσει το Διαγωνισμό με αρ. DEFA 50/2023 και τίτλο «*Provision of Regulatory Engineering, Supervision and Operation Services to the Development at the National Gas Transmission System in the Republic of Cyprus*» στην Κοινοπραξία KPMG Limited and Asprofos S.A. («ο Επιτυχόν») αντί στους Αιτητές η προσφορά των οποίων είχε χαμηλότερη βαθμολογία.

Ο Διαγωνισμός στον οποίο εμπρόθεσμα υποβλήθηκαν δύο προσφορές, των Αιτητών και του Επιτυχόντα, προκηρύχθηκε στις 27.01.2023 με τελευταία ημερομηνία υποβολής των προσφορών, μετά από παράταση, την 14.03.2023.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αναθέτουσας Αρχής σε συνεδρία του ημερ. 3.7.2023 ενέκρινε την εισήγηση της Επιτροπής Αξιολόγησης και αποφάσισε όπως ο διαγωνισμός κατακυρωθεί στην Κοινοπραξία KPMG Limited and Asprofos S.A.

Οι Αιτητές ισχυρίζονται ότι η προσφορά του Επιτυχόντα παρουσιάζει ουσιώδεις αποκλίσεις από όρους του Διαγωνισμού και συνεπώς θα έπρεπε να απορριφθεί από το στάδιο της τεχνικής αξιολόγησης.

Σύμφωνα με τους Αιτητές η προσφορά του Επιτυχόντα δεν συμμορφώνεται με τον όρο 6.1(5) του Μέρους Α των εγγράφων του Διαγωνισμού, σύμφωνα με τον οποίο, οι

οικονομικοί φορείς έχουν τη δυνατότητα, για υλοποίηση του αντικειμένου του Διαγωνισμού, να χρησιμοποιήσουν υπεργολάβους, υπό την προϋπόθεση ότι στην τεχνική τους προσφορά θα τους κατονομάσουν, αναφέροντας και το μέρος του αντικειμένου του Διαγωνισμού που αυτοί θα αναλάβουν να εκτελέσουν και το οποίο, όπως κατά τη συζήτηση της υπόθεσης δέχθηκαν, δεν θα υπερβαίνει το 30% του ποσού της προσφοράς τους.

Οι Αιτητές ισχυρίζονται ότι ο Επιτυχών στην προσφορά του δεν κατονομάζει το σύνολο των υπεργολάβων που θα χρησιμοποιήσει. Συγκεκριμένα, ο υπεργολάβος IACO, δεν αναφέρεται παρά το γεγονός ότι από την τεχνική προσφορά του προκύπτει ότι η IACO, η οποία αποτελεί αυτοτελή οικονομική οντότητα, σε σχέση με τον Επιτυχόντα, έχει συμμετοχή στην υλοποίηση του Activity 2 του έργου. Συγκεκριμένα η IACO παρέχει στήριξη για την κάλυψη των κριτηρίων το δε προσωπικό της θα υλοποιήσει συγκεκριμένο αντικείμενο. Συνεπώς, υποστηρίζουν, η IACO θα έπρεπε να δηλωθεί ως υπεργολάβος και να υποβληθεί το Έντυπο 13. Και εάν ακόμη, αναφέρουν, πρόθεση του Επιτυχόντα είναι να στηριχθεί προσωπικά στις ικανότητες των προσωπικού της IACO, και πάλι εφόσον αυτά δεν είναι μόνιμοι υπάλληλοι μέλους της κοινοπραξίας, έπρεπε να υποβάλουν σχετική δήλωση στην οποία να δηλώνουν αφενός την ύπαρξη συμφωνίας συνεργασίας με τον Επιτυχόντα και αφετέρου ότι αποδέχονται τους όρους της προσφοράς.

Ισχυρίζονται περαιτέρω οι Αιτητές ότι ο Επιτυχών στην τεχνική προσφορά, κατά παράβαση του όρου 6.1 σημείο 5 του Μέρους Α, με την προσφορά του δεν καθόρισε

το μέρος του έργου που θα αναλάβουν οι εργολάβοι. Αναφέρει μόνο τα μέρη στα οποία συμμετέχουν ή έχουν την ευθύνη. Μάλιστα για τον υπεργολάβο, ICAP Human Capital Consulting, ούτε ο ρόλος του στο έργο καθορίστηκε, αλλά ούτε και το ποσοστό που θα αναλάβει. Συνεπώς, με βάση τον όρο 9.3(8)¹ η προσφορά του Επιτυχόντα έπρεπε να απορριφθεί και να μην προχωρήσει στο άνοιγμα και την εξέταση του οικονομικού φακέλου.

Υποστηρίζουν επίσης ότι το μέρος / ποσοστό του έργου έπρεπε στο Appendix II – Detailed Financial Offer Excel Spreadsheet (“Appendix II”) του Φακέλου της οικονομικής προσφοράς να αναλυθεί περαιτέρω και να εξεταστεί από την Αναθέτουσα Αρχή ως προς τη συμμόρφωσή του με το μέρος / ποσοστό του έργου που έπρεπε να είχε δηλωθεί στην Τεχνική Προσφορά. Στο Appendix II καταγράφονται αναλυτικά όλοι οι εμπειρογνώμονες τους οποίους, ο κάθε υπεργολάβος και κατ’ επέκταση ο προσφέρων, θα χρησιμοποιήσει για κάθε μέρος (Activity) του έργου, το μηνιαίο χρηματικό ποσό που αντιστοιχεί για κάθε εμπειρογνώμονα ή ομάδα εμπειρογνομώνων για τις υπηρεσίες που θα παρέχει και τη διάρκεια κινητοποίησης εκάστου εμπειρογνώμονα ή ομάδας εμπειρογνομώνων.

Οι Αιτητές αναφέρονται επίσης στο Appendix II, Detailed Financial Offer Excel Spreadsheet του φακέλου της οικονομικής προσφοράς, από το οποίο ισχυρίζονται διαπιστώνεται παράβαση του όρου της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων της

---

¹ Evaluation of the Technical Part

Σύμβασης, Άρθρο 10 – Part B, επειδή ο Βασικός Εμπειρογνώμονας 8, Operations Manager, μετά από δυο χρόνια θα αντικατασταθεί από τον Other Expert 38, Operations and Maintenance Expert, ο οποίος όμως, υπολείπεται σε εμπειρία και τεχνογνωσία και δεν καλύπτει την ουσιώδη απαίτηση για τον Operations Manager, 10 years of experience in operating natural gas transmission systems.

Επόμενος ισχυρισμός των Αιτητών είναι η μη συμμόρφωση του Επιτυχόντα με τον όρο 8.3.1.5 και 8.3.2 του Section B, Project Team, σημείο C. Συγκεκριμένα, αναφέρονται στον Key Expert 7, Construction Manager, κ. Μπόντη από το βιογραφικό του οποίου ισχυρίζονται δεν προκύπτει ότι κατά την υποβολή της προσφοράς, Μάρτιος 2023, εργοδοτείτο από οποιοδήποτε μέλος της κοινοπραξίας και/ή οποιοδήποτε από τους δηλωθέντες εργολάβους. Κατά παράβαση των πιο πάνω όρων, συνεχίζουν οι Αιτητές, δεν υποβλήθηκε δεόντως υπογεγραμμένο είτε το Έντυπο 13, είτε οποιαδήποτε άλλη δήλωση για ύπαρξη συμφωνίας συνεργασίας με τον Επιτυχόντα και την αποδοχή των όρων της προσφοράς.

Πέραν της πιο πάνω ουσιώδους απόκλισης, οι Αιτητές αναφέρονται και σε πέντε εμπειρογνώμονες της Ομάδας Έργου, οι οποίοι ενώ περιλαμβάνονται στον πίνακα του μόνιμου προσωπικού της ASPROFOS, από τα βιογραφικά τους σημειώματα προκύπτει ότι αυτοί εργοδοτούνται από την εταιρεία IACO Ltd, η οποία όμως δεν έχει δηλωθεί ως υπεργολάβος. Εφόσον υποστηρίζουν οι εν λόγω εμπειρογνώμονες δεν είναι μόνιμοι υπάλληλοι μέλους της κοινοπραξίας έπρεπε να είχαν υποβάλει τη σχετική δήλωση.

Τρίτος ισχυρισμός των Αιτητών είναι ότι ο Επιτυχών δεν διαθέτει την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα ως απαιτείται από τον όρο 6.4.2, Technical and professional ability, του Μέρους Α των όρων του Διαγωνισμού.

Οι Βασικοί Εμπειρογνώμονες 2, 4 και 7, ισχυρίζονται, δεν καλύπτουν τις ελάχιστες απαιτήσεις που προνοεί ο σχετικός όρος.

Συγκεκριμένα, από το βιογραφικό του Βασικού Εμπειρογνώμονα 2, Engineering Manager, δεν προκύπτει αυτός να είχε εμπλακεί σε οτιδήποτε αφορούσε και/ή είχε σχέση με «pipeline network design» για να μπορεί να ικανοποιήσει το κριτήριο είκοσι χρόνια εμπειρίας σε pipeline design. Επίσης, το ίδιο κριτήριο προϋποθέτει ότι από τα είκοσι χρόνια εμπειρίας, τα δέκα πρέπει να αφορούν «high pressure pipeline network design», προϋπόθεση που κατά τους Αιτητές δεν πληρούται, αφού στο βιογραφικό του δεν υπάρχει αναφορά για ενασχόληση με το συγκεκριμένο αντικείμενο.

Αναφορικά με το Βασικό Εμπειρογνώμονα 4, QA/QC Engineer, είναι θέση των Αιτητών ότι αυτός δεν κατέχει την δεκαετή εμπειρία στη θέση QA/QC η οποία απαιτείται. Από το βιογραφικό του και συγκεκριμένα από το μέρος Professional Experience Record στο οποίο παρατίθεται η προϋπηρεσία του, δεν προκύπτει να υπάρχει η απαιτούμενη δεκαετής εμπειρία.

Στη συνέχεια, οι Αιτητές αναφέρονται στο Βασικό Εμπειρογνώμονα 7 ο οποίος, εκτός από τη θέση τους ότι έπρεπε να υποβάλει την απαιτούμενη δήλωση, αφού δεν ήταν εργοδοτούμενος μέλους της κοινοπραξίας ή δηλωθέντα υπεργολάβου, δεν φαίνεται

να πληροί και τον όρο του Διαγωνισμού που αφορά την ολοκλήρωση δυο έργων σε «high pressure pipeline network» τα τελευταία δέκα χρόνια. Τα δύο έργα τα οποία περιλαμβάνονται στο βιογραφικό του έχουν ολοκληρωθεί πριν το 2013 και όχι τα τελευταία δέκα χρόνια.

Πέραν των Βασικών Εμπειρογνομώνων, οι Αιτητές ισχυρίζονται ότι ο Επιτυχών δεν πληροί ούτε την απαίτηση για την ύπαρξη δύο τουλάχιστον έργων με αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών «of Regulatory Services on the engineering and/or operation and maintenance of a Natural Gas Transmission System within the EU».

Το πρώτο έργο, αναφέρουν, αφορά την ανάπτυξη δεκαετούς στρατηγικής στην εταιρεία, Centrica, η οποία όμως στις δραστηριότητες της δεν περιλαμβάνει «engineering and/or operation and maintenance of a Natural Gas Transmission System», όπως ο σχετικός όρος απαιτεί. Η εν λόγω εταιρεία, αναφέρουν, είναι εταιρεία παροχής ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου και το ρυθμιστικό πλαίσιο της λειτουργίας της, διαφέρει ουσιωδώς από το αντίστοιχο εταιρείας παροχής ενέργειας. Επίσης, από την περιγραφή του έργου, την οποία καταγράφει ο Επιτυχών, οι αναφορές σε θέματα regulatory δεν καλύπτουν τα όσα αναφέρονται στην ανάλυση της σχετικής δραστηριότητας, όπως αυτή περιγράφεται στον όρο 4.1.1, Activity 1 Regulatory.

Σχετικά με το δεύτερο έργο που υποβλήθηκε οι Αιτητές αναφέρουν ότι αυτό δεν σχετίζεται με την παροχή ρυθμιστικών υπηρεσιών στα πεδία που ζητούνται από τη

διακήρυξη (engineering and/or operation and maintenance of Natural Gas Transmission System within the EU), ενώ δεν προκύπτει και αν το έργο έχει υλοποιηθεί για λογαριασμό εταιρείας που δραστηριοποιείται στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το έργο αφορούσε μελέτη ανάλυση κόστους – οφέλους στη βάση συγκεκριμένων επενδυτικών σεναρίων για να μπορέσουν να εκτιμηθούν από συγκεκριμένο Gas Transmission System οι οικονομικές επιπτώσεις των σεναρίων.

Σύμφωνα με τους Αιτητές, η ανάλυση επενδυτικών σεναρίων δεν συνιστά παροχή υπηρεσιών ρυθμιστικού περιεχομένου, regulatory services, και συνεπώς δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι εντάσσεται στο ειδικό αυτό αντικείμενο. Η αναφορά και μόνον σε «Mediterranean Gas Transmission System» δεν είναι αρκετή για την απόδειξη της πλήρωσης της απαίτησης για σύμβαση εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφού «Mediterranean Gas Transmission System» δεν αποτελεί μονοσήμαντα και «European Gas Transmission System».

Ο τελευταίος ισχυρισμός των Αιτητών αφορά στη βαθμολογία των προσφορών. Ισχυρίζονται ότι αυτή δεν συνοδεύεται από τη δέουσα και επαρκή αιτιολογία και συνεπώς συνιστά απαράδεκτη μέθοδο αξιολόγησης με εμφανή κίνδυνο αυθαιρεσίας της διοίκησης. Η παραχώρηση μονάδων για το κάθε κριτήριο αξιολόγησης των τεχνικών προτάσεων σύμφωνα με τον Πίνακα 10 δεν συνοδεύεται από οποιαδήποτε αιτιολογία της Επιτροπής Αξιολόγησης, γεγονός που καθιστά αδύνατο τον έλεγχο της νομιμότητας της προσβαλλόμενης απόφασης και παραπέμπουν σχετικά στην **NBS**

Enterprises Ltd v. Κυπριακής Δημοκρατίας, μέσω του Υπουργού Συγκοινωνιών κ.α., Υπόθεση αρ. 429/1998, ημερ. 25.05.2000.

Η Αναθέτουσα Αρχή τον ισχυρισμό των Αιτητών περί ουσιωδών αποκλίσεων της προσφοράς του Επιτυχόντα από όρους του Διαγωνισμού τον απορρίπτει και ισχυρίζεται το καθόλα νόμιμο της προσβαλλόμενης απόφασης.

Ειδικότερα για την ισχυριζόμενη απόκλιση από τον όρο 6.1, Eligibility for participation, αναφέρει ότι ο όρος αυτό που ζητούσε είναι όπως το συνολικό μέρος που θα αναλάβουν οι υπεργολάβοι δεν θα πρέπει να ξεπερνά το 30% του ποσού της προσφοράς και όχι όπως οι οικονομικοί φορείς καθορίζουν το ποσοστό που ο κάθε υπεργολάβος θα αναλάβει. Συνεπώς, η θέση των Αιτητών ότι ο Επιτυχών δεν έχει δηλώσει το ποσοστό των υπεργολάβων που κατονόμασε για τον καθένα και συνεπώς παραβιάζει τον όρο, είναι αβάσιμος.

Αυτό που θα πρέπει να εξεταστεί, συνεχίζει η Αναθέτουσα Αρχή, είναι αν το μέρος του αντικειμένου της σύμβασης που θα αναλάβουν οι υπεργολάβοι ξεπερνά το 30% του ποσού της προσφοράς τους.

Σύμφωνα με την Αναθέτουσα Αρχή οι υπεργολάβοι που σύμφωνα με τον όρο 6.1.5 έπρεπε να δηλωθούν δηλώθηκαν. Η εταιρεία IACO, αναφέρουν, όπως προκύπτει από την ανάλυση της τεχνικής προσφοράς του Επιτυχόντα και τα Έντυπα 13 τα οποία απαιτούνται από τον όρο 8.3.1(5) δεν είναι υπεργολάβος που θα συμμετέχει στην

εκτέλεση της σύμβασης, «*to implement the contract scope*» ή που αναλαμβάνει οποιοδήποτε μερίδιο της σύμβασης, «*any share of the contract*».

Σ' ότι αφορά τα πρόσωπα στα οποία αναφέρονται οι Αιτητές, σε σχέση με την εταιρεία IACO, η οποία δεν δηλώθηκε ως υπεργολάβος αυτά περιλήφθηκαν στην Ομάδα Έργου ως Άλλοι Εμπειρογνώμονες και όχι ως Βασικοί Εμπειρογνώμονες, σύμφωνα με τον όρο 6.4.3, ο οποίος προβλέπει ότι οι οικονομικοί φορείς αν το κρίνουν απαραίτητο μπορούν να συμπεριλάβουν και άλλους εμπειρογνώμονες. Ως εκ τούτου η Αναθέτουσα Αρχή δεν ζήτησε τις σχετικές δηλώσεις.

Σε κάθε περίπτωση, υποστηρίζει, με βάση τον όρο 3.2.3 του Μέρους Α, δεν απορρίφθηκαν προσφορές στις οποίες για τους άλλους εμπειρογνώμονες που δεν ήταν μόνιμοι εργοδοτούμενοι του προσφέροντα ή των υπεργολάβων που δηλώθηκαν, δεν υπήρχαν δηλώσεις συνεργασίας, αφού για αυτούς δεν υπάρχει αναφορά στους όρους του διαγωνισμού και επιπλέον αυτοί μπορούν ανά πάσα στιγμή να αντικατασταθούν, χωρίς να απαιτείται συγκεκριμένη διαδικασία. Σύμφωνα με την Αναθέτουσα Αρχή, προσφορές με μικρές αποκλίσεις που δεν επηρεάζουν την έκταση του αντικειμένου της σύμβασης ή την ποιότητα της εκτέλεσής της, μπορούν να γίνουν αποδεκτές. Άλλωστε, την ίδια αντιμετώπιση έτυχε και η προσφορά των Αιτητών με άλλο εμπειρογνώμονα, ο οποίος φαίνεται ότι μέχρι το 2015 εργαζόταν σε δηλωθέντα υπεργολάβο και κατά τον ουσιώδη χρόνο δεν φαίνεται να εργαζόταν στην Κοινοπραξία των Αιτητών. Σύμφωνα με τους Αιτητές και αυτός θα έπρεπε να υπογράψει δήλωση συνεργασίας και όμως δεν υπέγραψε.

Συνεπώς, με την Αναθέτουσα Αρχή, οι Αιτητές στερούνται έννομου συμφέροντος να προωθούν τον εν λόγω ισχυρισμό, εφόσον η σχετική έλλειψη αφορά και τη δική τους προσφορά και παραπέμπουν σχετικά στην *Κυπριακή Δημοκρατία ν. Χριστάκης Αγαθαγγέλου Ατδ (2006) 3 ΑΑΔ 17*.

Αβάσιμο θεωρεί η Αναθέτουσα Αρχή και τον ισχυρισμό των Αιτητών ότι δεν προκύπτει ο ρόλος που θα αναλάβει ο υπεργολάβος ICAP Human Capital Consulting. Από την προσφορά του Επιτυχόντα, αναφέρει, προκύπτει ότι ο συγκεκριμένος υπεργολάβος θα υποστηρίζει τις λειτουργίες/επιχειρήσεις της Κοινοπραξίας και στο σημείο Activities and methodology δηλώνεται «Services related to Activity 3 Supervision shall be provided by Asprofos and its local specialized manpower provider ICAP Cyprus». Στο δε σημείο (iii) Subcontractors περιγράφεται ο ρόλος της ICAP.

Σχετικά με το ποσοστό εργασιών που θα εκτελέσουν οι υπεργολάβοι, η Αναθέτουσα Αρχή αναφέρει ότι στις 17.05.2023, στα πλαίσια των διευκρινίσεων, απέστειλε σχετικό ηλεκτρονικό μήνυμα τόσο στους Αιτητές, όσο και στον Επιτυχόντα, οι οποίοι απάντησαν ότι το ποσοστό που θα αναλάβουν οι υπεργολάβοι τους δεν θα ξεπερνά το 30% του ποσού της προσφοράς. Οι υπολογισμοί και οι πίνακες, αναφέρει, που οι Αιτητές παρουσιάζουν στη γραπτή τους αγόρευση δεν έχουν σχέση με ό,τι από την ανάλυση της προσφοράς του Επιτυχόντα προκύπτει. Τα όσα δηλώθηκαν στην προσφορά του Επιτυχόντα τα ερμηνεύουν με δικό τους τρόπο και προσθέτουν αυθαίρετα υπηρεσίες για τις οποίες σε κανένα σημείο δεν δηλώθηκε ότι θα

καλυφθούν από υπεργολάβους. Ο Επιτυχών καταλήγει συμμορφώθηκε πλήρως με τον όρο 6.1(5). Δήλωσε τους υπεργολάβους που θα χρησιμοποιήσει, το δε μέρος του αντικειμένου που θα αναλάβουν και το ποσοστό δεν υπερβαίνει το 30% της συνολικής προσφοράς.

Η Αναθέτουσα Αρχή απορρίπτει και τους ισχυρισμούς των Αιτητών για μη συμμόρφωση του Επιτυχόντα με τους όρους 8.3.1.5 και 8.3.2 Section B: Project Team – σημείο d, σε σχέση με το Βασικό Εμπειρογνώμονα 7, Construction Manager.

Ο συγκεκριμένος εμπειρογνώμονας, αναφέρει, δεν απαιτείτο να προσκομίσει το έντυπο που απαιτεί ο όρος 8.3.1(5), εφόσον έχει δηλωθεί στο μόνιμο προσωπικό της Asprofos και στο βιογραφικό του καταγράφεται ότι στη συγκεκριμένη εταιρεία εργάζεται από τον Ιανουάριο του 2023, επαναλαμβάνοντας τη θέση της για έλλειψη έννομου συμφέροντος των Αιτητών να προβάλλουν τον συγκεκριμένο ισχυρισμό, αφού η ισχυριζόμενη έλλειψη ισχύει και για τη δική τους προσφορά.

Η Αναθέτουσα Αρχή απορρίπτει επίσης τους ισχυρισμούς των Αιτητών ότι ο Επιτυχών δεν διαθέτει την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα που ο όρος 6.4 του Μέρους Α απαιτεί, τόσο σε σχέση με Βασικούς Εμπειρογνώμονες, όσο και με την ανάγκη ύπαρξης έργων που να ικανοποιούν το συγκεκριμένο όρο.

Ο Key Expert 2, Engineering Manager, αναφέρει, ο οποίος εργάζεται ως Engineering Director στην Asprofos με τα καθήκοντα που καταγράφονται στο βιογραφικό του ικανοποιεί στις απαιτήσεις του σχετικού όρου. Η ουσία δεν είναι ο τίτλος που

δηλώνεται στο βιογραφικό του, αλλά η εμπειρία του, η οποία προκύπτει από την εργασιακή του πείρα και τα έργα στα οποία ασχολήθηκε. Από την δηλωμένη εμπειρία του, ορθά η ομάδα αξιολόγησης έκρινε ότι ο όρος πληρούται.

Ανεξάρτητα όμως υποστηρίζει από το γεγονός ότι ο όρος πληρούται οι Αιτητές στερούνται εννόμου συμφέροντος να προβάλλουν αυτόν τον ισχυρισμό, εφόσον όλες οι δήθεν αποκλίσεις της προσφοράς του Επιτυχόντα, ισχύουν και σε σχέση με τη δική τους προσφορά και τον αντίστοιχο Βασικό Εμπειρογνώμονα 2.

Σε σχέση με το Βασικό Εμπειρογνώμονα 4, QA/QC Manager, υποστηρίζει ότι οι Αιτητές ως εμπειρία επιλέγουν και προσμετρούν μόνο τις περιόδους όπου στην εμπειρία υπάρχει η λέξη «QA/QC», παραβλέποντας ή μη γνωρίζοντας τα καθήκοντα και τις ευθύνες της θέσης ενός «QA/QC position». Κατά την Αναθέτουσα Αρχή, ο Key Expert 4 διαθέτει την απαιτούμενη ελάχιστη εμπειρία, διότι πέραν των θέσεων QA/QC Engineer που αναφέρονται στο βιογραφικό του, έχει υπηρετήσει και στις θέσεις QHSE Engineer, AP Inspector, Field Expeditor, Engineering surveyor, NST Inspector, Industrial/Mineral Inspector και Field Service Engineer, Material Site Engineer και Field Piping Engineer, τα καθήκοντα των οποίων είναι μέρος των καθηκόντων QA/QC Engineer. Συνεπώς, ορθά η Επιτροπή Αξιολόγησης προσμέτρησε τις αντίστοιχες υπηρεσίες (135 μήνες) και έκρινε ότι η δεκαετής εμπειρία που ο όρος απαιτεί πληρούται.

Η Αναθέτουσα Αρχή και για τον πιο πάνω ισχυρισμό των Αιτητών θέτει ζήτημα έλλειψης εννόμου συμφέροντος των Αιτητών, αφού η ισχυριζόμενη απόκλιση στην προσφορά του Επιτυχόντα υπάρχει και για τον Key Expert της προσφοράς των Αιτητών.

Περαιτέρω, για τον ισχυρισμό των Αιτητών ότι τα δηλωθέντα δυο έργα για τον Key Expert 7 σε high pressure pipeline network δεν έχουν ολοκληρωθεί τα τελευταία δέκα χρόνια, με αναφορά στο βιογραφικό του, υποστηρίζει ότι η απασχόλησή του κυρίως σε έργα φυσικού αερίου υψηλής πίεσης με διάφορους ρόλους ικανοποιεί την απαίτηση.

Πέραν των πιο πάνω, η Αναθέτουσα Αρχή αναφέρει ότι η εμπειρία των Βασικών Εμπειρογνομώνων, η οποία γίνεται από τα αρμόδια όργανα αξιολόγησης που αποτελούνται από πρόσωπα με εξειδικευμένες τεχνικές γνώσεις είναι γενικά ανέλεγκτη. Είναι θέση της ότι η Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών στερείται αρμοδιότητας να υποκαταστήσει την κρίση του αρμοδίου διοικητικού οργάνου και παραπέμπει σχετικά στην υπόθεση *Lella Kentonis Investment Co Ltd v. Δημοκρατίας, Α.Ε. 138/2010* ημερ. 21.12.2016 και στην *Κοινοπραξία ΝΕΟΡΗΥΤΟΥ - ΤΕΧΝΟΝΑ - ΕΡΓΑΣΙΣ ΤΕΧΝΙΚΗ Α.Ε. J.V. v. Υπουργείου Εσωτερικών, Προσφυγή αρ. 26/2013*, ημερ. 03.12.2013.

Σε σχέση με τους ισχυρισμούς ότι δύο έργα που υποβλήθηκαν από τον Επιτυχόντα δεν ικανοποιούν, αναφέρει ότι το μεν έργο με αρ. 3, από την περιγραφή του στο Έντυπο 4, όπου φαίνεται ότι η εμπειρία και τα παραδοτέα του που εκτέλεσε ο Επιτυχών είναι αναπόσπαστο κομμάτι της μελέτης ενός Ten Year Network Development Plan, TYNDP, και συνεπώς ορθά έγινε αποδεκτό από την Επιτροπή Αξιολόγησης. Για το δεύτερο έργο, Mediterranean Utility, η Αναθέτουσα Αρχή θεωρεί ότι οι υπό αναφορά μελέτες, που περιλαμβάνουν και το cost-benefit analysis, είναι βασικό μέρος regulatory διαδικασιών όπως το TYNDP.

Σε σχέση με την αναφορά των Αιτητών ότι δεν προκύπτει εάν το συγκεκριμένο έργο είναι εντός Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως απαιτεί ο όρος, η Αναθέτουσα Αρχή απαντά ότι στο πιστοποιητικό του συγκεκριμένου έργου δηλώνεται «*This included modelling the natural gas flows on the National Gas Transmission System including the national and European TYNDPs to reflect the social value of the planned projects.*».

Καταληκτικά για τα έργα, υποστηρίζει ότι και εάν ακόμη τα πιο πάνω έργα δεν υπολογιστούν, ο Επιτυχών έχει δηλώσει επιπλέον τα έργα με αρ. 1, 5 και 6, τα οποία η Επιτροπή Αξιολόγησης αποδέχτηκε ότι πληρούν τους συγκεκριμένους όρους και οι Αιτητές δεν τα αμφισβητούν.

Αβάσιμος, κατά την Αναθέτουσα Αρχή, είναι και ο ισχυρισμός ότι η βαθμολογία των προσφορών δεν συνοδεύεται από δέουσα και επαρκή αιτιολογία. Στο Έντυπο 10, αναφέρει, καταγράφεται πού θα υπάρξει αξιολόγηση και το ποσοστό που προσδίδεται

σε κάθε μέρος της αξιολόγησης. Δεδομένου δε ότι ο τρόπος αξιολόγησης υπάρχει αναλυτικά στα έγγραφα του διαγωνισμού, οι οικονομικοί φορείς γνώριζαν από πριν τον τρόπο και την προσέγγιση αξιολόγησης και τα κριτήρια ήταν ίδια για όλους.

Την θέση των Αιτητών ότι ο Επιτυχών, σε αντίθεση με τους ίδιους, αποτελείται από ετερόκλητες οντότητες οι οποίες δεν συνεργάστηκαν ποτέ μεταξύ τους, η Αναθέτουσα Αρχή δεν την αποδέχεται και αναφέρει ότι με τον ίδιο τρόπο που έχουν συνεργαστεί οι οντότητες των Αιτητών, παρόμοιας φύσης συνεργασία υπήρξε και με τον Επιτυχόντα.

Έχοντας παραθέσει τις θέσεις των μερών προχωρούμε να εξετάσουμε τα ζητήματα που εγείρονται με πρώτο το ζήτημα της έλλειψης εννόμου συμφέροντος των Αιτητών να προβάλουν ισχυρισμούς για συγκεκριμένες ελλείψεις της προσφοράς του Επιτυχόντα επειδή και η δική τους προσφορά σε σχέση με τα ίδια ζητήματα είχε τις ίδιες ελλείψεις. Η θέση αυτή της Αναθέτουσας Αρχής υπό το φως των αποφασισθέντων από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο δεν βρίσκουμε να ευσταθεί. (βλ. *C-355/15, Bietergemeinschaft Technische Gebäudebetreuung GesmbH und Caverion Österreich GmbH κατά Universität für Bodenkultur Wien, VAMED Management und Service Gmb & Co. KG in Wien*, ημερ. 21.12.2016.

Από τη στιγμή που σήμερα αποκλεισθείς προσφοροδότης νομιμοποιείται να αμφισβητήσει τη νομιμότητα της κατακύρωσης του διαγωνισμού στον Επιτυχόντα δεν αντιλαμβανόμαστε γιατί μη αποκλεισθείς προσφοροδότης να μην νομιμοποιείται.

Άλλωστε δεν πρέπει να μας διαφεύγει ότι ο έλεγχος αποσκοπεί στη διαφύλαξη της νομιμότητας των δημόσιων διαγωνισμών.

Σ' ό,τι αφορά τους ισχυρισμούς των Αιτητών, παρατηρούμε τα εξής.

Είναι παραδεκτό από την Αναθέτουσα Αρχή, προκύπτει άλλωστε από τα ενώπιον μας τεθέντα ότι ο Επιτυχών με την προσφορά του δεν έχει δηλώσει ως υπεργολάβο τον αυτοτελή οικονομικό φορέα IACO και το ερώτημα είναι κατά πόσο ο εν λόγω φορέας θα εκτελέσει μέρος του αντικειμένου του διαγωνισμού ώστε κατά τα προβλεπόμενα στον όρο 6.1.5² του Μέρους Α να πρέπει να δηλωθεί ως υπεργολάβος.

Από την προσφορά του Επιτυχόντα δεν προκύπτει ότι η IACO θα εκτελέσει μέρος του έργου ώστε να υπάρχει υποχρέωση όπως δηλωθεί ως υπεργολάβος. Το έντυπο 13 στο οποίο αναφέρονται οι Αιτητές και το οποίο θα πρέπει να υπογράφεται αφορά τους φορείς οι οποίοι θα εκτελέσουν μέρος του αντικειμένου της σύμβασης κάτι όμως που δεν ισχύει για την IACO.

Σ' ό,τι αφορά το μέρος του έργου που δηλώθηκε ότι θα εκτελέσουν οι υπεργολάβοι που δηλώθηκαν (Reganosa, FTI Consulting, Enveco International Ltd και ICAP

---

² «6. ELIGIBILITY AND REQUIREMENTS FOR PARTICIPATION

6.1. Eligibility for participation

1. [...]

5. *To implement the Contract Scope, the Tenderer may use subcontractors, whom it is obliged to name in its Technical Offer, also mentioning the part of the Contract Scope that they shall undertake. It is understood that in the event the Tenderer intends to subcontract to third parties any share of the contract, the Tenderer, in preparing his Tender, has been informed on whether the same subcontractor participates in more than one (1) Tender of the same tender procedure under any capacity. The part of the Contract Scope which may be executed by subcontractors must not exceed 30% of the Tender Amount.*

(Η υπογράμμιση δική μας)

Human Capital Consulting), έχοντας εξετάσει όσα οι Αιτητές και η Αναθέτουσα Αρχή έθεσαν ενώπιόν μας με σκοπό να καταδείξουν κατά πόσο το μέρος του έργου που οι υπεργολάβοι θα εκτελέσουν υπερβαίνει ή όχι το 30% της προσφοράς του Επιτυχόντα είναι κατ' εξοχήν τεχνικό και ως εκ τούτου ανέλεγκτο.

Οι υπολογισμοί και οι αναλύσεις που γίνονται από τους Αιτητές εξυπακούουν την κατοχή γνώσεων που δεν κατέχουμε και αξιολόγηση των υποβληθέντων που δεν είναι έργο δικό μας. Άλλωστε για το ζήτημα αυτό η Αναθέτουσα Αρχή ζήτησε από τους Αιτητές και τον Επιτυχόντα επιβεβαίωση ότι το ποσοστό που θα εκτελέσουν οι υπεργολάβοι δεν υπερβαίνει το 30% της προσφοράς τους, την οποία στα πλαίσια της καλής πίστης αποδέχθηκε, τόσο για τον Επιτυχόντα όσο και για τους Αιτητές.

Το ζήτημα του προσωπικού της IACO για το οποίο επίσης υπάρχει ισχυρισμός ότι κι εάν ακόμη θα χρησιμοποιηθεί από τον Επιτυχόντα έπρεπε να υπογραφούν σχετικές δηλώσεις θα το εξετάσουμε στα πλαίσια του δεύτερου ισχυρισμού για παραβίαση των όρων 8.3.1.5 και 8.3.2 – Section 13, Project Team, σημείο D.

Σ' ό,τι αφορά τον ισχυρισμό ότι ο Other Expert 38 (OE 38) – Operation & Maintenance Expert, ο οποίος θα αντικαταστήσει τον Key Expert 8 υπολείπεται σε εμπειρία και τεχνογνωσία, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι το ζήτημα της εμπειρίας in operating natural transmission είναι εν πολλοίς τεχνικό για το οποίο δεν έχουμε τις απαραίτητες γνώσεις, ούτε στη βάση των εγγράφων του διαγωνισμού φαίνεται να ευσταθεί. Στα έγγραφα του διαγωνισμού δεν έχουμε εντοπίσει πρόνοια για

υποχρέωση παραμονής του Key Expert 8 για συγκεκριμένη περίοδο όπως στην ουσία οι Αιτητές ισχυρίζονται. Το άρθρο 10³ Part B Agreement – Special Conditions of Contract στο οποίο παραπέμπουν, εκείνο το οποίο προβλέπει είναι ότι ο αντικαταστάτης ενός Project Team member θα πρέπει να έχει τα ελάχιστα προβλεπόμενα προσόντα των εγγράφων του διαγωνισμού. Το πώς και γιατί ο Other Expert 38 δεν κατέχει τη 10ετή πείρα δεν εξηγούν οι Αιτητές. Αναφέρουν μόνο ότι δεν έχει την εμπειρία των 10 χρόνων, ζήτημα όμως που εμείς δεν μπορούμε να κρίνουμε. Ο γενικός και αόριστος ισχυρισμός ότι ο συγκεκριμένος expert δεν τα πληροί δεν είναι αρκετός.

Ούτε ο ισχυρισμός ότι για τον υπεργολάβο ICAP Human Consulting δεν δηλώθηκε το μέρος του αντικειμένου που θα αναλάβει/εκτελέσει ευσταθεί. Σύμφωνα με την προσφορά του επιτυχόντα η ICAP η οποία δηλώνεται ως υπεργολάβος, στο έγγραφο Activities and Methodology σε σχέση με το Activity 3 – Supervision αναφέρεται ότι:

«Services related to Activity 3 Supervision shall be provided by ASPROFOS and its local specialized manpower provider ICAP CYPRUS».

Ούτε ο ισχυρισμός ότι το ποσοστό του έργου που θα αναλάβουν οι εργολάβοι έπρεπε να αναλυθεί περισσότερο στο Appendix II Detailed Financial Offer Excel

---

³ «1. The Contractor shall not make changes to the personnel agreed under the terms of the Contract without notifying the Contracting Entity, which may oppose such a change on the basis of the Contract.

[...]

4. Where a Project Team member must be replaced, the replacement must meet the minimum qualification criteria as set in the tender documents. In cases where the evaluation process involved the marking of the project team, the replacement should meet at least the marks granted by the member to be replaced. Where the Contractor is unable to provide such a replacement, the Contracting Entity may either decide to terminate the Contract, if the due execution thereof is jeopardised, or, if it considers that this is not the case, accept the replacement, it being understood that an amendment of the Contract shall follow to reduce accordingly the Contract Value.».

Spreadsheet του φακέλου της οικονομικής προσφοράς ευσταθεί. Από τη στιγμή που οι Αιτητές δεν καθορίζουν τί ακριβώς είναι εκείνο που ο Επιτυχόν παρέλειψε, ο ισχυρισμός τους, ως γενικός και αόριστος, δεν μπορεί να εξεταστεί.

Σ' ό,τι αφορά τον ισχυρισμό των Αιτητών για μη συμμόρφωση του Επιτυχόντα με τον όρο 8.3.1.5⁴ και 8.3.2⁵ του Section B, Project Team, σημείο D σε σχέση με τον Key Expert 7 διαπιστώνουμε τα εξής.

Σύμφωνα με το βιογραφικό του Key Expert 7, Construction Manager, κ. Μπόντη, αυτός από τον Ιανουάριο του 2023 φαίνεται να μην εργάζεται στην ASPROFOS, η οποία όμως τον έχει δηλώσει ως εργοδοτούμενό της. Ταυτόχρονα έχει υποβληθεί από τον Επιτυχόντα ανυπόγραφη δήλωση του κου Μπόντη για εν ισχύ συμφωνία συνεργασίας μεταξύ του και του Επιτυχόντα (a valid cooperation agreement in place between myself and ASPROFOS S.A.). Οι αντικρουόμενες θέσεις σε σχέση με το

---

⁴ «8.3.1 Contents of “Eligibility Criteria” Sub-folder

[...]

5. If the Project Team includes key experts who are not in the permanent employment of the Tenderer, declarations by these persons, stating that a relevant cooperation agreement with the Tenderer exists and that they accept the terms of the tender procedure.

• If the Tenderer relies on the capacities of other entities within the meaning of related items in paragraphs 6.3 and/or 6.4, submission of declarations by these entities, whereby they guarantee to the Contracting Entity that, should the Tenderer be appointed Contractor, they shall place at its disposal the necessary resources as appropriate (Form 13). »

⁵ «8.3.2- Contents of “Technical Part” Sub – Folder

[...]

Section B: Project Team

[...]

c. CVs of the other experts participating in the Project Team, using Form 5. The CVs of the other experts shall be considered in the evaluation indicated in Form 10

d. If the Project Team includes other experts who are not in the permanent employment of the Tenderer, declarations by these persons should be submitted, stating that a relevant cooperation agreement with the Tenderer exists and that they accept the terms of the tender procedure».

καθεστώς του κ. Μπόντη κρίνουμε ότι δεν δικαιολογούν τη θέση της Αναθέτουσας Αρχής όπως τέθηκε ενώπιον μας, ότι δηλαδή δεν είχε λόγο να αμφισβητήσει ότι ο κ. Μπόντης εργάζεται στην Asprofos, επειδή η περισσότερη εμπειρία του από το 1995 είναι σε έργα της Asprofos. Ούτε η αναφορά της Αναθέτουσας Αρχής ότι οι Αιτητές γνωρίζουν ότι ο κ. Μπόντης εργάζεται στην Asprofos δικαιολογεί τη θέση της, από τη στιγμή που κάτι τέτοιο δεν γίνεται παραδεκτό από τους Αιτητές. Η απουσία της απαιτούμενης δήλωσης κρίνουμε ότι δικαιολογούσε περαιτέρω έρευνα, στη βάση πάντοτε ιστορικών στοιχείων, πριν την κατάληξη σε σχέση με τον κ. Μπόντη, ο οποίος εάν και εφόσον δεν ήταν εργοδοτούμενος της Asprofos, σύμφωνα με τον όρο 8.3.1.5 έπρεπε να υποβάλει δήλωση.

Σ' ότι αφορά τη μη υπογραφή από τους Other Experts 9, 10, 14, 15 και 16 των σχετικών δηλώσεων και πάλι εφόσον αυτοί είχαν δηλωθεί ως μόνιμο προσωπικό της Asprofos ενώ στα βιογραφικά τους δήλωναν ότι εργάζονται στην IACO η οποία δεν δηλώθηκε ως υπεργολάβος και πάλι το ζήτημα έπρεπε να ερευνηθεί. Η εκ των υστέρων παραδοχή της Αναθέτουσας Αρχής με τη γραπτή της αγόρευση και ενώπιον μας ότι οι εν λόγω experts δεν είναι εργοδοτούμενοι της Asprofos αλλά της IACO και ότι η μη υπογραφή των δηλώσεων είναι επουσιώδης απόκλιση επειδή η συνεισφορά τους είναι μικρή δεν εξουδετερώνει την υποχρέωση αναζήτησης διευκρινίσεων για τις αντιφατικές δηλώσεις μεταξύ των βιογραφικών τους και του Επιτυχόντα.

Σχετικός με τον επόμενο ισχυρισμό που θα εξετάσουμε και ο οποίος αφορά την έλλειψη τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας του Επιτυχόντα είναι ο όρος 6.4.2

Technical and Professional Ability, Μέρος Α, ο οποίος προβλέπει τα εξής:

«6.4. - Technical and professional ability

To participate in the tender procedure, interested economic operators must meet the following requirements concerning their technical and professional ability:

.....

2. *They must, during the last 10 years, have completed successfully:*

- *at least two (2) contracts, with a value amounting to at least Five hundred thousand (500 000) euro each and having as their scope the provision of Regulatory services on the engineering and/or operation and maintenance of a Natural Gas Transmission System within the EU,*
- *at least two (2) contracts, with a value amounting to at least Five hundred thousand (500 000) euro each and having as their scope the provision of Engineering services of a Natural Gas Transmission System,*
- *at least one (1) contract, with a value amounting to at least One Million (1 000 000) euro and having as its scope the provision of Operating services of a Natural Gas Transmission System OR operating a Natural Gas Transmission System for at least five (5) years.*
- *at least two (2) contracts, with a value amounting to at least One Million (1 000 000) euro each and having as their scope the provision of Supervision services for the construction of a Natural Gas Transmission System, with a minimum participation rate of Forty percent (40%).*

The term “completed” shall mean that implementation of the respective contract is at least 80% complete.

3. *They must include in the proposed Project Team which will be responsible for the implementation of the Contract Scope, as key experts, personnel whose qualifications cover the minimum requirements listed below:*

[...]

Key Expert 2: Engineering Manager

Degree in Engineering

20 years of experience in pipeline network design out of which 10 will be in high pressure pipeline network design.

2 natural gas transmission network projects completed withing the last 10 years.

[...]

Key Expert 4: QA/QC Manager

University degree

10 years of experience in QA/QC positions

2 natural gas transmission network projects completed withing the last 10 years.

To be based in Cyprus during construction period

[...]

Key Expert 7: Construction Manager

Degree in Engineering

10 years of experience as a Construction Manager

2 high pressure pipeline network projects completed withing the last 10 years.

To be based in Cyprus during construction period».

Στην **Εργοληπτική Εταιρεία Αδελφοί Παντελίδη Λτδ ν. Αναθεωρητικής Αρχής**

Προσφορών, Υπόθ. 900/2010, ημερ. 22.9.2014 σε σχέση με τους όρους διαγωνισμού

αναφέρονται τα εξής:

«Η προκήρυξη του διαγωνισμού και οι όροι του αποτελούν πράξη κανονιστικού περιεχομένου που δεσμεύει τόσο τη διοίκηση, όσο και τους διαγωνιζόμενους. Ως εκ τούτου, η παράβαση ουσιωδών όρων συνεπάγεται ακυρότητα (βλ. **General Constructions Ltd ν. Δήμου Λεμεσού (1998) 3 Α.Α.Δ. 584**). Οι όροι προκήρυξης διαγωνισμού θεωρούνται κατ' ουσία διάταξη νόμου, η δε παράβασή τους συνιστά παράβαση κανόνα δικαίου (βλ. **Αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας 152/39, 245/43**). Σε κάθε περίπτωση η διοίκηση και οι

διαγωνιζόμενοι προσφοροδότες δεσμεύονται από τους όρους, οι οποίοι πρέπει να ερμηνεύονται στενά και αυστηρά (Βλ. *Αιμίλιος Έλληνας και Σία Ατδ ν. Υπουργείου Οικονομικών κ.α. (1990) 3 Α.Α.Δ. 181* και *Λουκής Π. Λουκαΐδης Ατδ ν. Δημοκρατίας (1990) 3 Α.Α.Δ. 862*, *Δημοκρατία ν. S. Kyriakos Euromarket Ltd (2000) 3 Α.Α.Δ. 692*).

[...]

Η σημασία ενός όρου προσδιορίζεται από το κατά πόσον η τήρηση του είναι αποφασιστικής σημασίας για τη λήψη της απόφασης για κατακύρωση της προσφοράς (Βλ. *Tamassos Suppliers Ltd. ν. Δημοκρατίας (1992) 3 ΑΑΔ 60*). [...]

Ότι ο όρος 6.4.2.3 πιο πάνω είναι ουσιώδης δεν χωρεί αμφιβολία, δεν έχει άλλωστε υποστηριχθεί το αντίθετο.

Εδώ θα πρέπει να σημειώσουμε ότι δεν πρόκειται για ένα συνήθη διαγωνισμό στον οποίο τα προσόντα και η εμπειρία που απαιτείται γίνεται εύκολα κατανοητή και από πρόσωπα χωρίς ειδικές γνώσεις. Πρόκειται για διαγωνισμό με πολύ εξειδικευμένο αντικείμενο για το οποίο απαιτείται ειδική γνώση και εμπειρία ως προς το κατά πόσο μέσα από τα βιογραφικά των Ειδικών Εμπειρογνομώνων οι απαιτήσεις σε σχέση με την εμπειρία ικανοποιούνται. Συνεπώς, το ζήτημα σε σχέση με τους Key Expert 2, Engineering Manager, Key Expert 4, QA/QC Manager και Key Expert 7, Construction Manager ως κατ' εξοχήν τεχνικό είναι εκτός του ελέγχου μας.

Ο ισχυρισμός βέβαια των Αιτητών σε σχέση με τον όρο 6.4 Technical and Professional Ability στρέφεται και εναντίον των δύο έργων τα οποία ο Επιτυχών δήλωσε προς ικανοποίηση της απαίτησης για παροχή υπηρεσιών «of Regulatory

Services on the engineering and/or operation and maintenance of a Natural Gas Transmission System within the EU».

Πρόκειται για τα έργα 10-Year Strategy for Centrica (UK Gas Operator) και Mediterranean Utility.

Έχοντας εξετάσει προσεκτικά την περιγραφή⁶ του έργου όπως αυτή δίδεται από τον Επιτυχόντα στο έντυπο 4 και όσα οι Αιτητές υποστηρίζουν⁷ για να καταδείξουν ότι τα όσα ο Επιτυχόν περιγράφει για το έργο που εκτέλεσε, δεν καλύπτουν τα προβλεπόμενα στον όρο 4.1.1⁸ Activity 1 Regulatory, εκείνο που διαπιστώνουμε είναι ότι πρόκειται για κατ' εξοχή τεχνικά ζητήματα για τα οποία ούτε τις απαιτούμενες γνώσεις διαθέτουμε αλλά ούτε και την εξουσία να κρίνουμε ώστε να

---

⁶ «FTI's role: We completed a review of all strategic levers: market, regulation, clients, competition and assets. This led to building a fundamental dispatch model for GB gas prices, modelling summer/winter spreads to 2030. This included a detailed quantification and forecasts of alternative sources of flexible supply beyond the UK in the LNG global market. Further, a review of competitors led to benchmark commercial offers across Europe, assessing price differential for different types of consumers in various geographic locations, and conducting a qualitative survey of market players on the relative strengths and weaknesses of Centrica Storage. Regulatory options were analyzed in relation to past national decisions and possible models from Europe that could be successfully lobbied for. Finally, a comprehensive assessment of all strategic options was provided, computing the NPV of options under different market, regulatory and technical scenarios, to identify the most attractive and robust options. The result: The strategic report was presented and discussed with the Executive Committee of the company, as well as the shareholders. This helped to support the eventual decision to draw down the storage.»

⁷ «Για την υλοποίηση του Activity 1 Regulatory απαιτείται ο προσφοροδότης να έχει συμμετάσχει και επομένως να μπορεί να υποστηρίξει την ΔΕΦΑ, σε Open Season Procedure, να έχει προβεί στην ανάπτυξη Ten Year Network Development Program, να γνωρίζει σε βάθος το ρυθμιστικό πλαίσιο και περιβάλλον που διέπει μια εταιρεία σαν την ΔΕΦΑ και να έχει εμπειρία στη διαχείριση των ενδιαφερομένων μερών που μπορούν να επηρεάσουν το τελικό Ten Year Network Development Program της εταιρείας, αλλά και να μπορεί να διαχειριστεί κατάλληλα τους προβληματισμούς που μπορεί να εγείρει η Ρυθμιστική Αρχή της Κύπρου και επομένως να μπορεί να υποστηρίξει ουσιαστικά την θέση της ΔΕΦΑ.»

⁸ «4.1.1. Activity 1 Regulatory

Following the completion of the First Open Procedure for the estimation of demand in the Natural Gas transmission system and the finalization of the Connection Agreements with the Final NG Consumers, the Contractor shall provide support, all relevant documentation preparation and services provision to the Contracting Entity to prepare and finalize the first Ten-Year Network Development Program (TYNDP) pursuant to the terms of the regulatory decision 74/2021 (Appendix IV) and the TYNDPs that will follow throughout the duration of the Contract. It is clarified that all requirements that are included or referenced in the forementioned decision should fall under the scope of this activity. [...].»

καταλήξουμε κατά πόσο ικανοποιείται η απαίτηση. Για τα ζητήματα στα οποία οι Αιτητές αναφέρονται, κατ' εξοχήν ειδική είναι η Επιτροπή Αξιολόγησης, στα ευρήματα της οποίας αδυνατούμε να υπεισέλθουμε.

Σ' ό,τι αφορά το δεύτερο έργο, Mediterranean Utility, ο ισχυρισμός κατά πόσο αυτό σχετίζεται με την παροχή ρυθμιστικών υπηρεσιών στα πεδία που ζητούνται (engineering and/or operation and maintenance of a Natural Gas Transmission System) και πάλι δεν έχουμε τις απαιτούμενες τεχνικές γνώσεις για να το ελέγξουμε. Εκείνο όμως το οποίο συμφωνούμε με τους Αιτητές, έγινε άλλωστε παραδεκτό από την Αναθέτουσα Αρχή, είναι ότι από τα υποβληθέντα δεν προκύπτει η χώρα εντός της οποίας έγινε το υποβληθέν. Η θέση της Αναθέτουσας Αρχής ότι δεν έκρινε αναγκαίο να ζητήσει περαιτέρω διευκρινίσεις επειδή το υποβληθέν έγινε στη βάση ευρωπαϊκών κριτηρίων και δεκαετούς προγράμματος ανάπτυξης δεν αρκεί. Ο όρος ήταν σαφής, το έργο έπρεπε να γίνει εντός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συνεπώς το ζήτημα απαιτείτο όπως διευκρινιστεί.

Σ' ό,τι αφορά τα υποβληθέντα έργα για τα οποία δεν υπάρχουν ισχυρισμοί ενώπιόν μας από τους Αιτητές αυτά δεν μπορούμε να τα εξετάσουμε. Η ενώπιόν μας δήλωση από την Αναθέτουσα Αρχή ότι τα υπόλοιπα έργα πληρούν και από τους Αιτητές ότι δεν πληρούν δεν είναι τίποτε άλλο παρά γενικοί ισχυρισμοί.

Τέλος ούτε ο ισχυρισμός των Αιτητών σε σχέση με την έλλειψη αιτιολογίας της βαθμολόγησης των τεχνικών προτάσεων σύμφωνα με τον Πίνακα 10 (Table 10) ευσταθεί.

Όπως είναι καλά νομολογημένο η βαθμολογία συνιστά τεχνική κρίση της διοίκησης η ορθότητα της οποίας δεν ελέγχεται από τον αναθεωρητικό έλεγχο νομιμότητας της προσβαλλόμενης απόφασης εκτός εάν διαπιστωθεί πλάνη περί τα πράγματα, κακή χρήση της διακριτικής εξουσίας του οργάνου ή έλλειψη αιτιολογίας. (*Lella Kentonis Investment & Co Ltd v. Υπουργού Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξης κ.ά., Αναθεωρητική Έφεση 138/10, 180/10, ημερ. 21.12.2016 και First Elements Euroconsultants Ltd v. Κυπριακής Δημοκρατίας, μέσω Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών, Αναθεωρητική Έφεση αρ. 34/12, ημερ. 15.12.2017*).

Στην *First Elements Euroconsultants Ltd v. Κυπριακής Δημοκρατίας, μέσω Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών* (πιο πάνω) τονίστηκε ότι:

«Η αξιολόγηση του υλικού όμως, όχι μόνο δεν υποχρεώνει το διοικητικό Δικαστή να λάβει θέση επί των τεχνικών διχογνωμιών, αλλά, όπως σχολιάζεται στο σύγγραμμα της καθηγήτριας Ευαγγελίας Κουτούπα-Ρεγκάκου, *Αόριστες και Τεχνικές Έννοιες στο Δημόσιο Δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα, 1997, σ. 116*: «δεν είναι και σε θέση να προβαίνει σε ιδίαν κρίση. Λόγω συνεπώς του προβαδίσματος της διοίκησης σε ειδικές τεχνικές γνώσεις, ο δικαστής θεωρεί τις τεχνικές κρίσεις καταρχήν αποδεκτές. Ο στόχος αυτού του δικαστικού αυτοπεριορισμού είναι να μην παρεμποδίζεται η διαδικασία έγκρισης τεχνικών εγκαταστάσεων αφενός και αφετέρου να μην καθίσταται ο διοικητικός δικαστής ιεραρχικός προϊστάμενος της εγκρίνουσας διοικητικής αρχής.»

Επίσης στην *Γιώργος Πανόπουλος A-E Management Force v. Επιτροπής Σιτηρών*

Κύπρου, Υπόθ. 634/2007, ημερ. 18.6.2009, διαβάζουμε τα εξής:

«Ως προς την τελική εισήγηση της αιτήτριας περί έλλειψης αιτιολογίας της απόφασης της Ομάδας Αξιολόγησης κατά τη βαθμολόγηση του τεχνικού μέρους της προσφοράς, κρίνεται ότι δεν προκύπτει τέτοιο ζήτημα και δεν χρειαζόταν περαιτέρω επεξήγηση της κάθε βαθμολογίας από την Ομάδα Αξιολόγησης. Υπενθυμίζεται ότι η Ομάδα Αξιολόγησης βαθμολόγησε την τεχνική πτυχή των προσφορών και επομένως η κρίση της σε κάθε βαθμολογία κάθε επιμέρους στοιχείου των κριτηρίων αξιολόγησης, αφορά κατ' εξοχήν τεχνικά ζητήματα τα οποία δεν ελέγχονται από το αναθεωρητικό Δικαστήριο. Η Ομάδα Αξιολόγησης δεν αρκέστηκε απλώς και μόνο στην παραχώρηση μονάδων, αλλά το έπραξε μετά από σειρά διευκρινίσεων που έλαβε από τους προσφοροδότες, όπως παρουσιάζεται από τα πρακτικά ημερ. 20.9.06 και ημερ. 23.11.06 (Παραρτήμα ΙΕ και ΙΣΤ της ένστασης). Έχοντας υπόψη τις λεπτομέρειες που περιέχονταν στις δύο προσφορές, Παραρτήματα Η και Θ, τη μελέτη αυτών των λεπτομερειών και των διευκρινίσεων, η Ομάδα Αξιολόγησης κατέγραψε τη βαθμολογία της, αποτέλεσμα χωρίς άλλο της εκ μέρους της εκτίμησης όλων των τεχνικών και άλλων προδιαγραφών που περιέχονταν στις προσφορές. Η Ομάδα Αξιολόγησης δεν ενήργησε κατά το δοκούν, αλλά στη βάση προεπιλεγμένων και γνωστών στους προσφοροδότες κριτηρίων αξιολόγησης, το κάθε ένα εκ των οποίων απέφερε ένα ανώτατο όριο βαθμολόγησης και αυτό το προαποφασισμένο σύστημα αξιολόγησης αποτελεί από μόνο του ικανοποιητική μέθοδο και παρέχει ικανοποιητική αιτιολογία. (δέστε κατ' αναλογία τον καταρτισμό εντύπων αξιολόγησης στην αστυνομία με την κατηγοριοποίηση στοιχείων και μονάδων στις υποθέσεις Ν. Χριστοδούλου v. Δημοκρατίας, συνεκ. [υποθ. αρ. 305/04 κ.α., ημερ. 31.10.05](#), Α. Κυριάκου v. Δημοκρατίας, υπόθ. αρ. 303/03, ημερ. 28.6.05 και την Ανδρέα Ανδριανού κ.α. v. Δημοκρατίας, συνεκ. [υποθ. αρ. 388/06 κ.α., ημερ. 18.4.08](#)).»

Στην παρούσα περίπτωση με κάθε εκτίμηση προς τους Αιτητές λαμβάνοντας υπόψη τα έγγραφα του διαγωνισμού στα οποία καταγράφεται αναλυτικά ο τρόπος αξιολόγησης του τεχνικού μέρους, Form 10 Table of Evaluation Criteria, εφόσον η βαθμολογία αφορά σε κατ' εξοχήν τεχνικά ζητήματα τα οποία δεν ελέγχονται δεν τίθεται ζήτημα έλλειψης αιτιολογίας. Η Επιτροπή Αξιολόγησης το κατ' εξοχήν ειδικό σώμα προχώρησε στη βαθμολόγηση στη βάση των κριτηρίων αξιολόγησης τα

οποία ήσαν εκ των προτέρων γνωστά στους Αιτητές με αποτέλεσμα να μην παρέχεται έδαφος επέμβασής μας.

Για τους λόγους που έχουμε παραθέσει πιο πάνω η Προσφυγή επιτυγχάνει, η προσβαλλόμενη απόφαση ακυρώνεται χωρίς οποιαδήποτε άλλη διαταγή.